

EVALUERINGSRAPPORT

MAJOBO PILOTPROSJEKT URTEHAGEN 2013

PROSJEKTLEDER: HELENE GALLIS

Prosjekt gjennomført med støtte fra:

Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

**FRAMTIDENS
BYER**

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

1. PROSJEKTBEKRIVELSE

1.1 Om MAJOBO

Mat og jord, der du bor. MAJOBO, er en nettverksorganisasjon som motiverer til handling. Vi jobber for kortreist og økologisk matproduksjon. Det handler om å dyrke sin egen mat i vinduskarmen, i hagen, på taket, på balkongen, alene eller sammen med venner eller naboer. Et MAJOBO-prosjekt kan være så stor som en fotballbane eller så liten som en blomsterpotte i en vinduskarm. Dette betyr at alle har mulighet til å etablere egen hage. Man kan dyrke alene, eller sammen med andre i fellesskapsprosjekter som skolehager eller parselhager. De eneste kriteriene er av et MAJOBO-prosjekt handler om å dyrke spiselige vekster og at det skal være fritt for kunstgjødsel og pesticider¹.

MAJOBO setter fokus på dette fordi det er framtiden. Det er viktig for klima, miljø, helse, smak – og samhold. Dette gjør vi ved å koble de som vil med de som kan. Vi kobler prosjekter i utlandet med prosjekter i Norge. Vi kobler prosjekter på forskjellige steder i landet. Vi kobler lokale prosjekter til globale agendaer. Vi kobler idé til handling.

MAJOBO tar en aktiv del i å motivere til flere slike handlinger. Vi deler kunnskap på frønivå, og hjelpe med konkrete tips til hvordan man kan gå fram som egen kjøkkenhagemester. Vi skaper et sterkt og dynamisk nettverk av dyrkere over hele landet, og legger til rette for kunnskapsdeling internt i nettverket. Videre jobber vi målrettet på et overordnet nivå for å sette dagsordenen, påvirke politiske strømninger og skape og forsterke positive, grønne trender både i by og bygd.

1.2 Prosjektbakgrunn

I utlandet har nabolagshager; «community gardens», lenge vært en av de viktigste arenaene for urbant landbruk, grasrotengasjement og beboerstyrte byutviklingsprosjekter. Vi ser at denne utviklingen også er på vei til Norge, og har derfor valgt å sette søkelys på dette ved å være aktive i å etablere et slikt prosjekt i Oslo.

MAJOBO har derfor, i samarbeide med Bydel Gamle Oslo, opprettet en offentlig kjøkkenhage på Grønland i Oslo. Grønland ble valgt som prosjektsted fordi prosjektleder har en sterk tilknytning til stedet og mange barn og unge som bor i området, og har sett hvordan bydelen har blitt et stadig «tøffere» område for de yngste de siste årene.

Kjøkkenhagen ble planlagt plassert i Urtehagen, et mindre uteområde som ligger midt i et strøk av Oslo som bærer sterkt preg av sosioøkonomiske og demografiske utfordringer, og hvor mangelen på grønne møteplasser er prekær. Uteområdet Urtehagen ble oppgradert for bare noen år siden men bærer preg av at det bl.a. er et tilholdssted for tunge rusmisbrukere og narkotikalangere.

¹ Les mer på www.majobo.no

Urtehagen før prosjektstart:

Prosjektet bygger til en viss grad videre på et skolehageprosjekt i 2012 i samarbeide med Vahl Skole og Herligheten Parsellhagekollektiv i Bjørvika. Prosjektet skapte stor entusiasme blant barn på Grønland som til vanlig har svært begrenset tilgang på grøntarealer og gratisaktiviteter i sommerferien.

Grønland er det et område hvor det er viktig å tenke nytt mht integrering, og dyrking kan være med på å skape kontaktflater mellom sosiale lag og befolkningsgrupper.

2. VISJON

Bruke en kjøkkenhage, og barn og unges involvering i denne, som et verktøy for å trigge sosial transformasjon i et helt nabolag.

3. MÅL FOR PROSJEKTÅRET

3.1 Hovedmål

- Etablere MAJOBOs pilotprosjekt «Urtehagen» som offentlig kjøkkenhage og møteplass på Grønland.

3.2 Delmål

1. Skape en meningsfull arena for nabolagets barn til å leke og lære og oppleve miljø og matkultur.
2. Skape en møteplass på tvers av sosiale grupper som aktivt brukes av naboer
3. Utvikle en metodikk og erfaringsbank for nabolagsorienterte dyrkeprosjekter.
4. Etablere og videreføre et mangfold av samarbeider med næringslivet, organisasjoner, frivillige og det offentlige
5. Spre erfaringer fra prosjektet via sosiale medier og andre kanaler.

4. ORGANISERING

- Prosjektleder for pilotprosjektet Urtehagen har vært Helene Gallis. Helene har hatt ansvar for overordnet prosjekt- og økonomistyring, og dialog med prosjektpartnere og nettverk.

- Prosjektassistent har vært Kjell Salbuvi som i hovedsak har vært med på å organisere barneaktiviteter så som ekskursjoner og aktiviteter i og rundt Urtehagen.

Prosjektet har også jobbet med flere frivillige som har vært spesielt engasjerte i aktiviteter underveis:

- Frivillig gartneransvarlig: Haroon Khan
- Frivillig prosjektassistent og fotograf: Maria Sørli Berntsen

5. PR OG MEDIA

I oppstartsåret for dette prosjektet har vi fokusert på å få en tett nabolagsdeltakelse. Medieaktivitet har ikke blitt prioritert, men vil være et satsningsområde fra neste år.

6. EVALUERING

6.1 Deltakelse og nettverk

Aktive prosjektpartnere har vært:

- Bydelsadministrasjonene i Bydel Gamle Oslo v/ B.T. Utvik
- Framtidens Byer / Miljøverndepartementet og Bymiljøetaten ved Ellen Husaas og Tove Dybvig
- Vahl Skole v/ Ragnhild Palm-Andersen (rektor) og Randi Myhra (sosiallærer)
- GatekunstAkademiet v/ Camilo Heredia (grunnlegger og grønlandsgutt) og Monica Ellefsen (Daglig Leder)
- Geitmyra kommunale Skolehage v/ Tore Faller og Nina Berge

I tillegg til disse aktive prosjektpartnerne har vi hatt en god dialog med bl.a. de følgende aktørene:

- Bydelens enhet for forebyggende tjenester for barn og unge, v/ leder Mehrdad Ganji og Geir Arrestad Eriksen
- Løft Tøyen kampanjen v/ Ivana Golub og Bjarte Breiteig
- MIRs leksehjelp i Motzfeldts Gate v/ Faisa Omar
- Kafé Saba / Kirkens Bymisjon v/ daglig leder Cecile Campos
- Urtehagen Barnehage v/ daglig leder Javaria Tanveer
- Urtehagen Stiftelse v/ Trond Ali Lindstad
- Grønland / Gamlebyen Frivilligsentral v/ Alf Jørgensen
- Brukere ved Grønland Flerkulturelle Eldresenter
- GrowLAB Oslo v/Mats Pålsrud
- Uformelle nettverk i bydelen
- URBACT Sustainable food in Urban Communities, et Europeisk samarbeid mellom Oslo Kommune / Bymiljøetaten og ni andre europeiske byer, v/ David Dudek.

6.2 Aktiviteter i prosjektåret

JAN- APRIL		
	Prosjektplanlegging, søknadsskriving, budsjettering, etablering av kontakt med nøkkelaktører. Såing og oppal	
MAI		
1-25/5	Detaljert prosjektplanlegging for oppstartsdugnad. Felt-observasjoner og bestillinger av jord, kasser m.m. Konsultasjon med gartner. Rekruttering av prosjektassistent.	
20/5	Opprettet facebook-side www.facebook.com/urtehagen , 250 fans bare de første to dagene. Spredd invitasjon om idémøte via Vahl Skole og sosiale medier	 BLI MED Å SKAPE EN KJØKKENHAGE OG MØTEPlass FOR ALLE SOM BOR PÅ GRØNLAND! I sommer skal vi forvandle Urtehagen fra en grå, trist og utrygg plass til en fargerik og matnyttig møteplass. Du kan være med og dyrke urter, grønnsaker og blomster. Vi får et hyggelig sted i nabolaget hvor vi kan møtes, ta kaffe med huslunder, og skape samhold og trygghet. BIl med INFORMASJONS- OG IDÉMØTE søndag 27. mai kl 11-13. Vi møtes ved parkeringen i Urtehagen. Ved ev. regn flytter vi oss inn på møterommet på det kulturelle ettersenisset i Breigata (nærg. Akuttskolegata via kafeen). Ram er også velkomne! DUGNAD søndag 26. mai kl 12-17. Vi setter opp pallkonstruksjoner, fjerner jord, slår og planter ut småplanter. I løpet av sommeren blir det flere åpne arrangementer. Bl.a. tekvelder og en mobil leddballerom. La oss fylle plassen med liv!
22/5	Idémøte med lokale barn + naboer	
24/5	Mottatt sponsorgave fra Nittedals Torvindustrier, 36 sekker økologisk kompost, levert i Urtehagen	

25/5	Spredd 500 flyers om oppstartsdugnad på FestiVahl arrangementet sammen med barn fra Vahl Skole	BLI MED Å SKAPE EN KJØKKENHAGE OG MØTEPÅSS FOR ALLE SOM BOR PÅ GRØNLAND! I sommer skal vi forvandle Urtehagen fra en grå, trist og utrygg plass til en fargerik og møteplass for alle. Du kan være med og dyrke urter, grønnsaker og blomster. Vi får et hyggelig sted i nabolaget hvor vi kan bli kjent med hverandre, og skape samhørighet og trygghet. DUGNAD: søndag 28. mai kl 12-17. Vi setter opp pallkasser, fyller i jord, sår og planter ut småplanter. Vi trenger deg som kan stå med muskelkraft, kaffeblake til prosen, humørspreder og praktisk anlagte folk. Bli med! Pinn oss på www.facebook.com/urtehagen eller kom bortom når du ser vi er i gang i hagen! MAJOBØ MØT DE TILBES, BAKK DE TIL
25/5	Før-dugnad, lossing av 80 sekker jord levert av Oslokompost. Dugnadsgjeng mobilisert ved å spørre «gutta» som henger i Urtehagen til daglig om hjelp til lossing. Dette har vært viktig for å etablere eierskapsforhold til de brukergruppene som av mange oppfattes som «belastende».	
26/5	Oppstartsdugnad Om lag 150 barn og unge deltok på oppstartsdugnaden. Dette var i hovedsak naboer som var blitt rekruttert på FestiVahl og via andre nettverk som Løft Tøyen, Urtehagens facebook-side og MAJOBØ-nettverket. Barna ble rekrutterte via jungeltelegrafen. GOS, Gamle Oslo Servicesentral, bidro med utlån av trillebører, skuffer og annet praktisk utstyr. Andre bidro med nystekte vaffer og kaffe, is til barna m.m. I løpet av dugnaden ble kasser satt opp, hengslet sammen, kledd med fiberduk, fylt med to typer jord og det ble sådd og plantet ut småplanter.	
JUNI		
5/6	Spisesjekk med barn fra MIRs leksehjelp	
9/6	Utplanting av planter donert av Geitmyra Skolehage	

		
17/6	Maledugnad i samarbeid med GatekunstAkademiet. Vi mobiliserte 30 barn i alderen 5-15 samt ungdommer fra GatekunstAkademiet til å dekorere kassene i sterke farger og med positive budskap.	
23-30/6	Spredd 1000 flyers om Hagesirkus sammen med barn fra Vahl Skole. Spredd til forbipasserende samt i alle postkassene i tilgrensende bygårder hvor barna som var involverte har tilgang.	
23-30/6	Hengt opp plakater om arrangementet + spredd flyers i alle innvandrerverretninger i Motzfeldtgate, Heimdalsgata, Tøyengata og Nordbygata.	
20-29/6	Planlegging, Hagesirkus (logistikk, ressurser, aktiviteter).	
29/6	Geriljamarkedsføring sammen med barn i nabolaget: Skrevet informasjon om arrangementet med kritt på asfalten på nøkkelpunkter i nabolaget med mye fotgjengertrafikk.	
30/6	Hagesirkus åpningfest. Gratis arrangement for hele nabolaget. På programmet sto det sirkus og klovneri, fakirkunster, sjonglering, trapeskunster, hobbyaktiviteter, musikk og moro.	

		
HELE JUNI	HAGEPLEIE / TILSYN fra prosjektleder min 3 ganger pr uke. HAGEPLEIE / TILSYN fra frivillige / naboer: 20-30 timer pr uke	
JULI		
2/7	Fontenen på uteområdet Urtehagen rengjort av kommunen (eneste gang hele sommeren)	
4/7	Utplanting av ripsbuskstiklinger fått fra Geitmyra (overlevde ikke sommeren)	
9/7	Ekskursjon med nabolagsbarn til Geitmyra Skolehage på Sagene. Matet høner, plukket rabarbra og markjordbær	
18/7	Ekskursjon med nabolagsbarn til Herligheten parselhager i Bjørvika	
24/7	Ekskursjon med nabolagsbarn til Blindern Studenthage (lagd te med friske urter plukket rett fra hagen) og besøkt Abels Hage (John Colletts plass)	

25/7	Filming/ intervjuer med GatekunstAkademiet	
31/7	Ekskursjon med nabolagsbarn til Geitmyra Skolehage – slynging av honning og plukket rips	
10/7-7/8	Ramadan. Lite aktivitet på dagtid. En del naboer er innom for å plukke med seg noen kvaster med fersk koriander til kveldens store måltid.	
HELE JULI	HAGEPLEIE / TILSYN fra prosjektleder min 3 ganger pr uke. HAGEPLEIE / TILSYN fra frivillige / naboer: 20-30 timer pr uke	
2/8	Hengt opp «hagebudskap» i Urtehagen	
2/8	Etablert samarbeide om tilgang på vannslange med vaktmester i Urtegata 31	

2/8	Ungdommer fra bydelens Ungdomsverksted har sopt plassen	
4/8	Søndagstreff i Urtehagen med kaffe og kake	
8/8	Ekskursjon med nabolagsbarn til KØBB Kampen Økologiske Barnebondegård	
15/8	Frivillig-gartner fra Urtehagen deltok på kurs i frøhøsting på Geitmyra Skolehage, sponset av MAJOBO	
23/8	Hærverk. En plantekasse revet opp, mange tomatplanter revet opp med roten. Ukjent gjerningsmann.	
24/8	Oppryddingsdugnad etter hærverk	
24/8	Ekskursjon med barn (med foreldre) fra nabolaget til Bønder i By'n festivalen på Geitmyra	

25/8	Frøsanking	
23/8-30/8	Planlegging av fotoutstilling til Bydelsdagene (utvelgelse av materiell, printing m.m.)	
23/8-30/8	Oppsøkende virksomhet for å få underskrift fra foresatte på å bruke film/foto av barn i Urtehaven-promo.	
30/8	Foredrag om Urtehaven på «Pecha Kucha» på Vitenparken, UMB/Ås. Premiært for beste foredrag etter publikumsavstemning.	
31/8	Stand på Bydelsdagene på Grønland. Fotoutstilling med bilder fra sommerens aktiviteter, solgt Oslo-honning. Overskudd på 650,- spares til hageaktiviteter. Etter utstillingen er foto derifra distribuert til barn og voksne som er avbildet.	
Hele august	HAGEPLEIE / TILSYN fra prosjektleder min 2 ganger pr uke. HAGEPLEIE / TILSYN fra frivillige / naboer: 10-20 timer pr uke	
SEPTEMBER		
3/9	Besøk av svensk hagebokforfatter Lena Israelsson	
10/9	Utplanting av donerte urter	
12/9	Intervjuet av mastergradsstudenter fra UMB i forbindelse med deres kartlegging av urbane dyrkeprosjekter i Oslo, en rapport bestilt av Bymiljøetaten / URBACT	

17/9 og 21/9	Frøsanking	
Hele september	HAGEPLEIE/ TILSYN fra prosjektleder 3 ganger. HAGEPLEIE / TILSYN fra frivillige / naboer: 5-10 timer pr uke	
OKT-DES		
	HAGEPLEIE / TILSYN fra frivillige / naboer: 5-10 timer pr mnd. Opprydning etter årets sesong, utplanting av krokusløker.	
14/10	Film om Urtehagen lansert på Økoslo-arrangement	
11/11	Presentert Urtehagen på Toppmøte i Framtidens Byer / Miljøverndepartementet	
12/11	Presentert Urtehagen på Bjørvikakonferansen.	

6.3 Rutiner

Prosjektoppfølgningen har fokusert på systematisert tilstedeværelse på prosjektområdet, da risikoanalysen har trukket fram dette som en av de viktigste strategiene for prosjektsuksess. Prosjektleder og prosjektassistent har derfor tilbragt i snitt 2-3 ettermiddager pr uke i prosjektområdet i perioden mai - september.

I tillegg til dette har prosjektgartneren, som kom til underveis som en viktig frivillig ressurs, stått for gjennomføringen av hagerelaterte rutiner så som vanning og luking.

6.4 Evalueringsmetoder

Primærkilder

Prosjektet har basert seg på systematiserte observasjoner og samtaler med naboer som primærkilder.

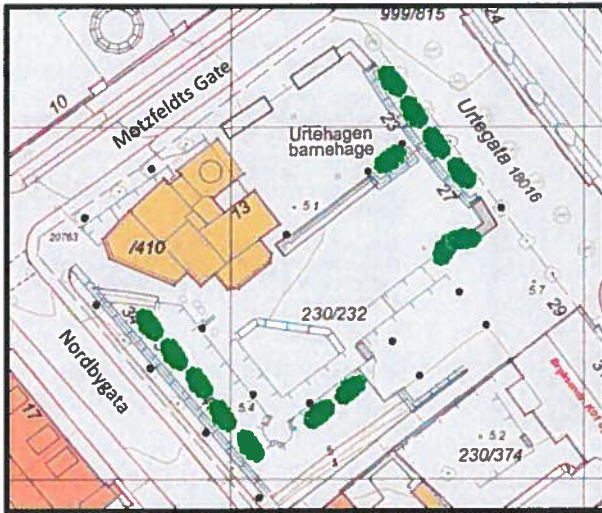
Hovedverktøy: stedsanalyse

Vår stedsanalyse har fokusert på å kartlegge brukergrupper, bruksområder, konfliktsoner, bruks/gangmønster og solforhold. Stedsanalysen har en avgrensning som kun innebefatter friområdet Urtehagen, som ikke inkluderer de omkringliggende gater Motzfeldts gate, og Nordbygata, men som inkluderer den delen av Urtegata som ligger mellom Motzfeldts gate og Friis gate, da dette er en naturlig del av uteoppholdsrommet.

Implementering av stedsanalyse

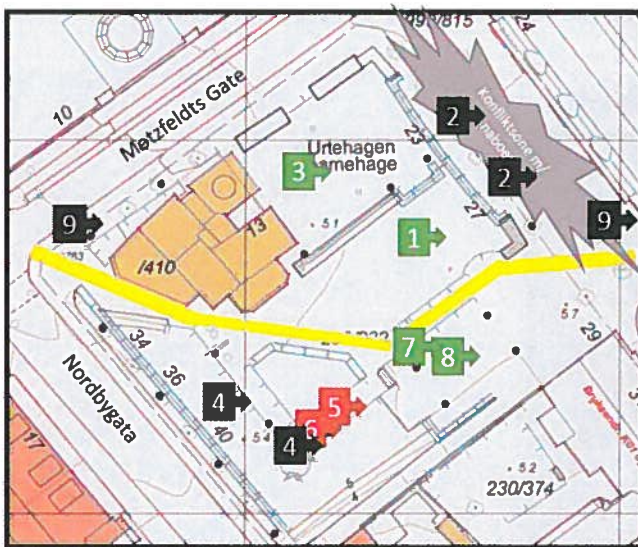
I den tidlige delen av prosjektets planlegging, når prosjektforslag og prosjektsøknader ble skrevet, var det skissert en fordeling av plantekasser som hovedsakelig hensyntok estetikk; et ønske om å spre dyrkeelementer rundt på plassen.

Opprinnelig plan for fordeling av plantekasser

Da prosjektet begynte å ta mer form, innså vi viktigheten av å gjennomføre en stedsanalyse for å sikre at prosjektets utforming hensyntok lokale forhold. 4 dagers observasjoner «i felt» i mai resulterte i den følgende analysen:

Kartlegging av bruk av forskjellige områder i Urtehaven i MAI (før oppstart, ettermiddager, ukedager)

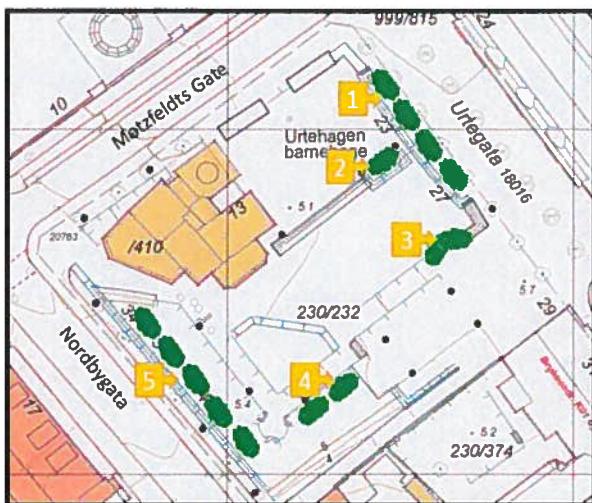
TALLKODER

1. Ballspill – barneskolebarn
2. Tunge (norske) rusmisbrukere (mest på dagtid), narkotikaomsetning. Mange konflikter med naboer.
3. Huskestativ / sandkasse (lite brukt) – barneskolebarn
4. Hangout for yngre menn, noe narkotikaomsetning og en del hasjrøyking, spesielt sen kveld/natt
5. Hangout for eldre menn, ingen narkotikaomsetning men noe hasjrøyking kveldstid
6. Hangout for unge menn med innvandrerbakgrunn, flyktninger og andre «rotløse», ingen narkotikaomsetning eller -bruk
7. Tyrkiske koner
8. Lekeapparat (lite brukt) - barnefamilier
9. Khatomsetning, (somaliske) rusmisbrukere

FARGEKODER:

GUL: hovedgjennomfartsåre --- **GRØNN:** områder som oppfattes som relativt trygge for barn/ familier å oppholde seg på, og som bruker av barn/ småbarnsfamilier --- **ORANSJ:** brukergrupper som er relativt «harmløse» men som naboer/ familier/ barn blander med de utrygge gruppene --- **SVART:** brukergrupper som oppleves som «utrygge», «skumle», «negative» og «uønskede»

Denne stedsanalysen viste oss noen klare svakheter med den opprinnelige planen som vi korrigerte før vi gikk igang.

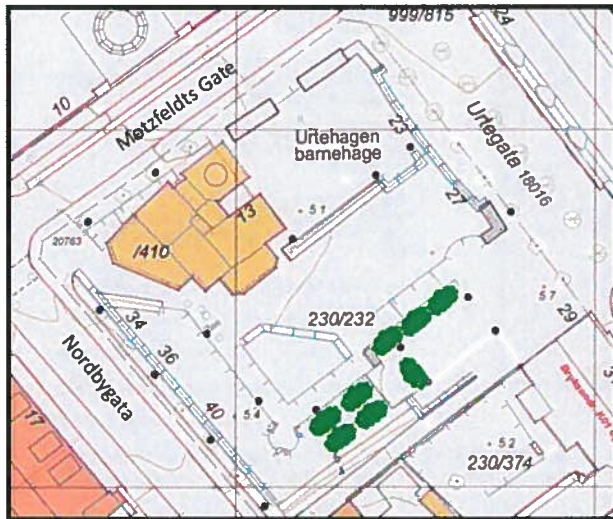
Vi identifiserte praktiske og sosiale utfordringer for 4 av de 5 opprinnelige stedene tiltenkt hagemoduler.

- Område 1 har plassens beste solforhold, men er midt i konfliktsonen mellom rusmisbrukere og barnehagen. Å sette inn et nytt element i denne sonen ble vurdert å være en potensiell trigger til ytterligere konflikter. Vi valgte derfor å utelate dette området, men kan senere komme tilbake til plassering her om en ny vurdering tilsier at et slikt element kanskje kan være konfliktdepende.

- Område 2 og 3 ligger for nærme områdene som blir brukt til ballspill. Det ville gi hindringer i barns lek og utfoldelse på området og ble derfor vurdert som en ikke hensiktsmessig plassering.
- Område 5 har for lite sollys til å være egnet for dyrking.

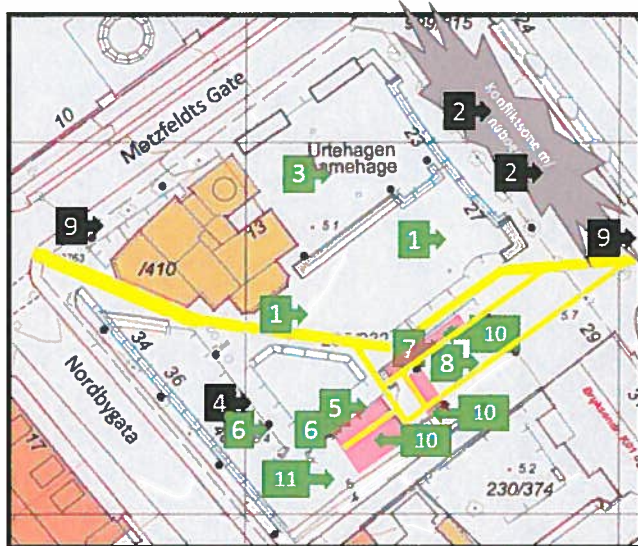
Basert på dette gjorde vi en revurdering av plantekasseplassering og endte opp med følgende løsning, som hensyntar både sosiale aspekter og dyrkerelaterte aspekter:

Revidert plan for fordeling av plantekasser

I løpet av prosjektsesongen har vi fortsatt å gjøre observasjoner og samtale med naboer i området. Dette har resultert i nok en stedsanalyse:

Kartlegging av bruk av forskjellige områder i Urtehagen i AUGUST (etter oppstart, ettermiddager, ukedager)

FARGEKODER:

GUL: hovedgjennomfartsåre — **GRØNN:** områder som oppfattes som relativt trygge for barn/ familier å oppholde seg på, og som bruker av barn/ småbarnsfamilier — **ORANSJ:** brukergrupper som er relativt «harmløse» men som naboer/ familier/ barn blander med de utrygge gruppene — **SVART:** brukergrupper som oppleves som «utrygge», «skumle», «negative» og «uønskede» — **ROSA:** prosjektområde

TALLKODER

1. Ballspill (fotball og cricket)– barneskolebarn og eldre ungdommer sammen
2. Tunge (norske) rusmisbrukere (mest på dagtid), narkotikaomsetning. Mange konflikter med naboer.
3. Huskestativ / sandkasse (lite brukt)– barneskolebarn
4. Hangout for yngre menn, noe narkotikaomsetning og en del hasjrøyking, spesielt sen kveld/ natt
5. Hangout for eldre menn, ingen narkotikaomsetning men noe hasjrøyking kveldstid
6. Hangout for unge menn med innvandrerbakgrunn, flyktninger og andre «rotløse», ingen narkotikaomsetning eller bruk
7. Tyrkiske koner og andre barnefamilier
8. Lekeapparat (mer brukt) - barnefamilier
9. Khatomsetning, (somaliske) rusmisbrukere
10. Hagebesøk – barn og voksne (mye brukt)
11. Picnicområde - innvandrerefamilier (noe bruk)

Ut ifra stedsanalysen i august kan vi, når vi sammenlikner den med tilsvarende analyse i mai, blant annet lese at:

- Urtehagen har fått nye bruksområder (hagebesøk, picnic, cricket)
- Urtehagen har fått nye brukere
- Flere barn og barnefamilier bruker lekeapparatet og omkringliggende område
- Det er mer kontakt på tvers av brukergrupper
- Brukergrupper som tidligere ble oppfattet som «utrygge» er nå i større grad i dialog med andre brukere og oppfattes derfor i større grad som «trygghetslementer».
- Det har etablert seg nye gangmønstre, også de som bare er på gjennomfart til fots bruker større del av området.
- Svært mange unge og gamle fra hele bydelen kommer innom for å se på kjøkkenhagen, den har blitt en liten attraksjon.
- Prosjektet har hatt liten påvirkning på «negative» brukergrupper på området. Større politideltakelse og kommunale trivselsvakter i området har derimot bidratt til at det er mindre tiltrekkende å oppholde seg her for tunge rusmisbrukere og narkotikahandlere, men dette har skjedd uavhengig av dette prosjektet.

6.5 Måloppnåelse og resultater

Prosjektet har gjennomført de oppsatte målene med gode resultater.

Delmål 1

Skape en meningsfull arena for nabolagets barn til å leke og lære og oppleve miljø og matkultur.

Prosjektet har skapt et godt engasjement for barn ved å:

- Engasjere barn aktivt i planlegging og gjennomføring av aktiviteter
- Tilrettelagt for gode opplevelser ved å arrangere mangfoldige og inspirerende ekskursjoner med fokus på lek og læring.
- Tilrettelagt for gode hverdagsopplevelser ved å gi barn muligheten til å følge dyrkeprosjektet aktivt på nært hold gjennom hele sesongen, smake på spennende vekster og få lov til å aktivt være med og forme kjøkkenhagen som en møteplass på tvers av generasjoner og sosio-økonomisk bakgrunn.

Delmål 2

Skape en møteplass på tvers av sosiale grupper som aktivt brukes av naboer

- Stedsanalysen viser at prosjektet har skapt mange nye kontaktflater mellom nye og gamle brukergrupper av fellesområdet i Urtehaven.

Delmål 3

Utvikle en metodikk og erfaringsbank for nabolagsorienterte dyrkeprosjekter.

- Metoden for stedsanalyse og prosjektrapporten vil bli tilgjengeliggjort for andre nabolagsorienterte dyrkeprosjekter både gjennom MAJOBØ nettverket og gjennom prosjektets partnere.

Delmål 4

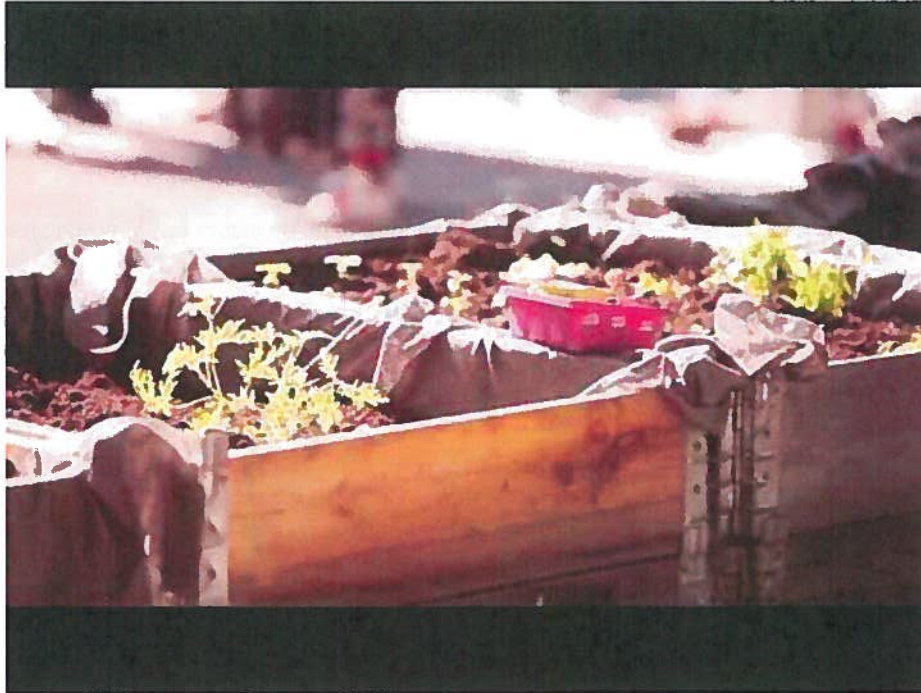
Etablere og videreføre et mangfold av samarbeider med næringslivet, organisasjoner, frivillige og det offentlige

- I løpet av det første projektåret har vi etablert et godt nettverk av kontakter innen alle sektorer som vi ønsker å bygge videre på i framtiden.

Delmål 5

Spre erfaringer fra prosjektet via sosiale medier og andre kanaler.

- Prosjektet har hatt en egen, aktiv, facebook-side www.facebook.com/urtehaven som har over 650 fans.
- Filmsnutten om prosjektet, produsert av GatekunstAkademiet, har blitt sett over 500 ganger og har blitt vist på flere større konferanser.

6.6 Risikoanalyse

6.6.1 Risiko: økonomisk uforutsigbarhet.

Det største risikomomentet med dette prosjektet har vært uforutsigbare økonomiske rammer. Et dyrkerelatert prosjekt må forholde seg til årstidene og dette er til dels svært ukompatibelt med tilskuddssyklusene som ofte følger kalenderåret og har til dels svært lang behandlingstid. Dette resulterer i at både direkte driftsutgifter samt lønnsmidler må forskutteres av prosjektleder og som skaper en unødvendig stressende situasjon.

Tiltak:

- Vi forsøker å imøtegå denne usikkerheten fra neste år med å søke på flere typer tilskudd fra komplementerende aktører for å sikre at nok midler er på plass når prosjektet starter til at det kan gjennomføres uten for store praktisk-økonomiske hindringer.

6.6.2 Risiko: prosjektet ikke fullfinansiert

Prosjektet hadde i utgangspunktet et budsjett på over 300 000, og vi ble tilgodesett med støtte for i underkant av 150 000.

Tiltak:

- Budsjettet ble løpende justert.
- Prosjektleder har finansiert en stor del av underskuddet som «egenfinansiering», i tråd med intensjonen fra finansieringsplanen i prosjektforslaget, men til en mye høyere grad enn opprinnelig skissert. Denne egenfinansieringen har blitt en del høyere enn antatt i forkant av prosjektstart.

6.6.3 Risiko: eksperimentell prosjektform basert på tillit

Kjøkkenhageprosjektet i Urtehaven har vært 100% basert på at naboer og forbipasserende ville føle et eierskap, og en omsorg overfor prosjektet. Prosjektet kunne fort vært utsatt for hæverk eller forsømmelse.

Tiltak:

- En av de viktigste tiltakene var å velge prosjektløkasjon med omhu. Vi hadde i utgangspunktet identifisert tre mulige prosjektområder i dette området, men Urtehaven var det klart beste valget da det ligger på et sted hvor det ligger godt til rette for sterk sosial kontroll – det er mange som har boliger med utsikt ned til hagen, og det er mange forbipasserende til alle døgnets tider. Et mer «skjult» sted ville også være lettere å bedrive hæverk mot.
- Vi har imøtegått denne risikoen med å være mye tilstede på prosjektområdet, initiere dialog med alle brukergruppene av området og aktivt invitert til eierskap ved å be folk om hjelp på dugnader, i hverdagslig hagepleie, og har generøst delt av det som har blitt dyrket til alle som har hatt lyst til å smake.
- Mangelen på fysiske stengsler har også vært svært synlige markører på at dette er et tillitsprosjekt. Vi tror nemlig at når folk får servert tillit – da gjør de sitt beste for å leve opp til den!

6.6.4 Risiko: prosjektområde midt i en sosial konfliktsone

Urtehaven er et sted hvor mange brukergrupper er i konflikt med hverandre på daglig basis. Dette gjelder blant annet tunge rusmisbrukere, barnehagebarn, guttegjengere og barnefamilier. Det er også flere etniske grupper det er mye friksjon mellom.

Tiltak:

- For prosjektets skyld var det viktig å ikke bli en del av, men være i størst mulig grad utenfor alle disse gruppene, og holde fokus på målgruppen: barna i nabolaget.
- I forkant av etableringen av prosjektet gjennomførte vi uformelle kartleggingsstudier av plassen hvor vi identifiserte hvilke områder i Urtehaven hvor det var høyest konfliktnivå mellom brukergrupper.
- Vi valgte å legge prosjektet til et område som befinner seg utenfor høykonfliktsonene – og som samtidig har gode solforhold.
- Vi har gått i dialog med alle som er faste brukere av område for å sikre at de er inneforstått med at dette er et prosjekt rettet mot nabolagets barn og unge, bedt om respekt for dette – og fått det.
- Vi har jobbet ekstra tydelig opp mot de tyngste rusmisbrukerne (som har de største konfliktene med naboene) og blitt enige om at vi gjerne vil at de skal bidra, og at en fin måte å bidra på er å la barna ha dette området og holde narkotikabruk og –omsetning unna hagen, som rusmisbrukerne har satt sin ære i å oppfylle. Vi tror at denne dialogen og «oppdraget» også har opplevdes som meningsfullt for denne brukergruppen. Samtidig hadde rusmisbrukerne som holder til i området en picnic / sommeravslutning i hageområdet en ettermiddag i juli, på et tidspunkt hvor det var få barn i området.

- Mange naboer ønsker sterkt at ungdomsgjengene som henger på området, og som beskyldes for narkotikabruk – og handel, finner seg et annet oppholdsområde. Vi har ikke ønsket å ta part i denne konflikten og har heller invitert ungdommene til å være med og ta vare på hagen. Ungdommene har vist at de tar dette ansvaret svært alvorlig, og har brukt mye tid på hagepleie. Som en bi-effekt av dette har naboer lettere kommet i prat med, og fått et bedre inntrykk av, ungdommene, som gjør at oppfattelsen av at «alle selger narkotika» har blitt moderert og folk føler seg mindre utrygge når de ferdes i området.
- Vi har konkret bedt personer som bruker området til å røyke hasj om å vente til etter at barna har gått for dagen, som har vært et godt mottatt budskap.
- Vi har konkret bedt personer som vi mistenker om å selge hasj om å trekke bort på benkene som ligger lengst unna plantekassene (mot Nordbygata) av hensyn til barna, og dette har stort sett blitt respektert. Vi har ikke ønsket å «bortvise» noen, da vi ikke oppfatter at dette prosjektet har et slikt mandat eller en slik målsetting, dessuten har vi jo heller ikke autoritet til å bestemme hvem som kan eller ikke kan være i det offentlige rom.
- Når enkelte guttegjenger har blitt litt for «stuevarme» og brukt hagen som «røykestue» har vi bedt dem om å hensynta fellesskapets behov ved å bruke området på en mindre territoriell måte, og å minimum vente med røyking i hagen til etter mørkets frembrudd. Dette har stort sett blitt respektert.
- Når noen av narkotikalangerne har prøvd seg på å bruke plantekassene til oppbevaring av narkotika, har vi gått i dialog med de andre brukerne av området om at vi sammen sier ifra at det ikke er greit å oppbevare narkotika der barn leker, og at man som et minimum prøver å unngå dette på dagtid når det er mange barn som bruker området. Vi har også oppfordret politi og kommunale trivselsvakter til å slå hardt ned på narkotikabesittelse men er usikker på hvordan dette har blitt gjennomført i praksis.

6.6.5 Risiko: Prosjekt avhengig av lokalt engasjement i drift

Kjernen i dette prosjektet er at det er ønskelig at naboer og andre engasjerte i størst mulig grad tar seg av den daglige omsorgen av prosjekthagen. Om ingen i nærområdet ville bli engasjert i driften av prosjektet, ville også hagen bli en fiasko.

- Prosjektleder har benyttet sitt lokale nettverk som er opparbeidet over en årrekke, blant annet som tidligere lærer ved Vahl Skole og som koordinator av MIRs leksehjelp som er et tilbud for barn i nærområdet.
- Prosjektleder har prioritert høyt å være aktivt tilstede på området. Tilstedeværelsen har vært brukt til å bruke tid sammen med de forskjellige brukergruppene for å skape engasjement og forståelse for prosjektet.
- Personer som har «fast tilholdssted» i Urtehagen har blitt direkte engasjert i dialog og bedt om å bidra til «å gjøre Grønland hyggeligere for oss alle», til svært positiv respons.
- Forbipasserende har aktivt blitt invitert til å både nyte av, og bidra til, prosjektet. Alle som har vært i dialog med prosjektleder har aktivt blitt informert om at alle er velkomne til å bidra, at bidrag kan ha sin form i å hjelpe til med plantepleie, plukke søppel, eller bare rett og slett bidra med positiv tilstedeværelse.
- Alle som bidrar på forskjellige måter blir også oppfordret til å forsyne seg av hagens grøder.

6.6.6 Risiko: Praktisk utfordring med tilgang på vann

Et kjøkkenhageprosjekt er avhengig av stabil tilgang på vann. Det finnes i utgangspunktet ingen offentlig vannkran e.l. på området.

TILTAK:

- Plan A: Ved prosjektstart var det meningen at vi skulle spleise på en kran på ytterveggen av Urtehagen Barnehage. Etter at prosjektet var igangsatt gikk stiftelsen tilbake på denne planen, da de ikke ville ha noen kostnader ved et slikt prosjekt.
- Plan B: Som en nødløsning ble vanningen ble gjennomført av en frivillig prosjektgartner som nesten hele sommeren har båret vann manuelt (i bæreposer) fra fontenen for å vanne plantene. Bruk av skittent vann fra fontene har vært noe som har gjort at folk har vært litt skeptiske til å spise det vi har dyrket frem.
- Plan C: Vi forsøkte å kontakte mange kommunale instanser for å få satt opp en midlertidig kran fra et kumlokk på området men dette førte ikke frem.
- Plan D: Vår frivillige prosjektgartner var også i kontakt med alle næringslokaler som omkranser Urtehagen for å høre om noen har tilgang på en kran vi kunne koble en slange på, uten hell.
- Plan E – permanent løsning: problemet løste seg ved hjelp av naboer – vaktmesteren i den nærmeste bygården har gått i samarbeide med oss, og vi kan nå nårsomhelst ta kontakt og få koblet på en vannslange fra hagen deres og over til Urtehagen.

6.6.7 Risiko: at ingen spiser maten som blir produsert

Mange urbane dyrkeprosjekter lider under at det som dyrkes rett og slett ikke blir spist. Folk er høflige og vil ikke forsyne seg av noe de er usikre på om det er lov å ta av. Om kunnskapsnivået er lavt, er skepsisen også større til å smake.

Tiltak:

- Vi har brukt mye tid på å informere og samtale omkring de forskjellige vekstene, hva det er, hva som er spiselig og hvordan de kan brukes i maten. Vi har bedt folk om å «ta seg til rette» og smake på forskjellige blader og urter. Vi har vist barna hvordan de også kan vise andre rundt i hagen, og hva de kan tilby folk å smake på.
- Vi har spesifikt oppfordret de som har bidratt ekstra mye i hagen om å forsyne seg med urter og grønnsaker.
- Vi har stort sett valgt planter som er lette å dele, dvs hatt større vekt på f.eks cherrytomater enn gresskar- førstnevnte er lettere for mange folk å forsyne seg av.
- Vi ser at enkelte planteslag er mer populære enn andre (Korianderen hadde rykte på seg som den beste korianderen i Oslo, folk kom langveisfra i byen for å lukke med seg et par stalker – spesielt under ramadan).

6.6.6. Risiko: vanskelig å etablere kontakt med målgruppene

De viktigste målgruppene for dette prosjektet er barn og unge og deres familier, med ekstra vekt på familier med innvandrerbakgrunn. Dette er en målgruppe som man ikke når via tradisjonelle kanaler så som avisoppslag eller via strukturer som facebook, borettslag og FAU.

Tiltak:

- Prosjektet har benyttet seg av «ranselpost» for å nå ut til barn og foresatte i nabolaget.
- Prosjektet har engasjert nabolagets egne barn til å hjelpe til med å spre informasjon om prosjektet og arrangementer, bl.a. ved at barna har hjulpet til å spre flyers i oppgangene i bygningene som omkranser Urtehagen.
- Prosjektleder har oppsøkt alle innvandrерforretningene i nærområdet for å spre flyers, henge opp plakater og fortelle om aktivitetene, for å «trigge jungeltelegrafene».

6.7 Erfarings- og læringsverdier

Kort oppsummert er våre viktigste erfaringer de følgende:

- Prosjektplanlegging og gjennomføring blir bedre om finansiering er på plass tidligere i sesongen.
- Det er viktig å gjennomføre en stedsanalyse og justere planene etter denne.
- Siden det sosiale aspektet er så viktig for et slikt prosjekt, er det svært viktig å sette av mye av prosjektmidlene til personlig oppfølging, dvs tilstedeværelse i prosjektområdet og dialog med relevante brukergrupper.
- Det er viktig å finne en stabil vanntilgang.
- Planter bør velges ut ifra hva som gir stort volum (stort antall frukter/grønnsaker), og i enda større grad velges ut ifra «etniske hensyn» i området hvor hagen skal være om målet er at folk skal forsyne seg av hagens grøde.
- Om et prosjekt ligger på et område med mange brukergrupper i konflikt med hverandre er det ekstra viktig å være tilstede og ha en jovial dialog med alle parter.
- Ikke vær redd for å be folk ta i et tak.

7. ØKONOMISTYRING OG PROSJEKTREGNSKAP

7.1 Økonomiske bidragsyttere

Bydel Gamle Oslo / BUFDIR

Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn 2013

- Søkt om 77 730
- Fått 77 730
- Utbetalt i mai

Landbruks og matdepartementet

Statsbudsjettets kap. 1139 post 70, støtte til miljøinformasjonstiltak innenfor jordbruk, kulturlandskap og skogbruk

- Søkt om 68 000
- Fått 20 000
- Utbetalt i juli.

Miljøverndepartementet

Framtidens Byer

- Søkt om 60 000
- Fått 50 000
- Utbetalt i oktober

Andre bidragsytere

- Oslo Kommunale Skolehager har bidratt med kompetanse, planter og annet hagemateriell til en verdi av ca 10000,-
- Nittedals Torvindustrier har bidratt med jordprodukter til en verdi av ca 1500 kr
- Vahl Skole har bidratt med kopieringstjenester verdt ca 500,-
- Oslo og Omegn Økologiske Hagelag lånte ut gratis partytelt til Hagesirkus
- GatekunstAkademiet lånte ut musikkanlegg gratis til hagesirkuset

7.2 Prosjektregnskap

Alle summer er rundet til nærmeste 1000.

Prosjektfinansiering

Bydel Gamle Oslo / BUFdir	78 000
Miljøverndepartementet / Bymiljøetaten	50 000
Landbruks- og matdepartementet	20 000
TOTALT	148 000

Prosjektutgifter

Prosjektleder	420 t á 400,-	168 000
Prosjektassistent	85t á 350,-	30 000
Hage/ aktiviteter (jord, kasser, planter, servering, transport m.m.)		26 000
Frivillig gartner		3 000
Filmproduksjon		25 000
TOTALT		252 000

Prosjektunderskudd på 104 000 dekkes inn som egenandel av prosjektleder.

7.3 Økonomirutiner

Økonomirutinene har bestått i jevnlig kontroll av inntekter, utgifter og korrekt bilagsføring.

8. VEIEN VIDERE

Avtalen med Bydelen går ut på at prosjektet i utgangspunktet går i to år, med opsjon på to år til. Nå som prosjektet er «innkjørt» og rutiner for dialog og drift er på plass er prosjektet i mye større grad selvdrivende enn før.

Det er viktig for prosjektet å videreføre aktivitetene for barn som foregår både i selve Urtehaven og som ekskursjoner til andre dyrkeprosjekter i Oslo. Vi tror dette er med på å gi barna i dette området en meningsfull hverdag og bidrar til å bygge et langvarig engasjement for miljø og et sterkt sosialt engasjement for sine omgivelser.

I 2014 videreføres prosjektet også med et «spin-off» prosjekt; Sparebankstiftelsen har gitt en gave til et hageprosjekt i den tilgrensende gaten Motzfeldts Gate. Vi håper at summen av disse to prosjektene er med på å skape mye positivitet og engasjement i denne delen av byen – at det er noe å være stolte av og en fin måte å vise resten av byen og landet at folk på Grønland er bra folk som gjerne bidrar til fellesskapet.

Oslo, 1/3/2014

(sign)

Helene Gallis

Daglig leder, MAJOBO

Prosjektleder Urtehagen